

Levenslicht

KERSTWIJDING
KERSTAVOND 2020

1.1 *Animatiefilm*

1.2 *Kerstnacht*

Zacht daalt de sneeuw op de gewonde aarde.
Heel even staat het voertuig stil.
Over de sporen die het achter heeft gelaten,
stuiven de glinst'rende vlokken. Schril

contrast: het tere witte kleed dat ze weven
en de donkere wolk die werelden scheidt.
Ongeacht dreiging is echter gebleven
de ster die haar fonkelend licht verspreidt.

Het straalt in 't verhaal dat van vrede vertelt,
begrepen door hen die haar zoeken.
Ze zijn de bewogen wakers in 't veld,
zich niet storend aan wie haar vervloeken.

1.3 Het is kerstavond 2020 ... Dit jaar verliep heel anders dan ik me had voorgesteld. Al vroeg in het jaar kregen we te maken met een nieuw virus, dat zich vanuit China in enkele maanden tijd over de gehele aarde verspreidde. 'De donkere wolk die werelden scheidt.' Het had verstrekkende gevolgen. We moesten allemaal letterlijk afstand tot elkaar bewaren en onze bewegingsvrijheid werd drastisch beperkt. Wekenlang was het stil op straat, vaak heel stil. Eens te meer realiseerde ik me dat het leven niet maakbaar is en dat we kwetsbare mensen zijn. We maakten van dichtbij mee wat er allemaal in gang werd gezet om de uitbraak van dit virus en de gevolgen ervan het hoofd te bieden. Dat was bemoedigend.

HOE ERVAAR JIJ DE CORONATIJD?

Kies een voorwerp dat voor jou symbool staat voor de corona-beperkingen. Hoe ervaar jij de coronatijd? Wat leer je ervan?

Maak een foto van het voorwerp en beschrijf je ervaringen op deze pagina. Bespreek je ervaringen ook eens met anderen.

Als je het leuk vindt, stuur ook je foto en tekst naar Rimme via rvdcoolwijk@apgen.nl. Een selectie van de inzendingen zetten we dan op Facebook en apgen.nl.

1.4 Toen er in ons genootschap fysiek geen erediensten konden plaatsvinden, zochten we naar andere vormen. Verbinding blijven voelen met elkaar en met wat ons overstijgt en ontroert, is immers een wezenlijk verlangen van mensen. Er kwamen online-erediensten, waardoor we de verzorgers konden horen en vaak ook zien. In die periode werden ook kinderen geboren, gaven mensen elkaar het ja-woord en moesten velen van een dierbare afscheid nemen. Wat misten velen de gemeenschap en de persoonlijke ontmoetingen waarin je de heelheid van je menszijn, de harmonie en vrede in jezelf zo intens kan ervaren. Ook voelden we het gemis van de rituelen die we bij geboorte, huwelijk en overlijden met elkaar delen. Als we dat allemaal overdenken, is het goed om nu even stil te zijn.

1.5 VERTELLER

Al in het Oude Testament wordt het verlangen naar harmonie en vrede verwoord. Ongeveer 750 jaar voordat Jezus werd geboren, kondigde Jesaja aan dat de langverwachte bevrijder zou komen: 'Er is een kind geboren. We hebben weer een koning. Hij zal over ons regeren. En zo zullen de mensen hem noemen: Wijze Bestuurder, Sterke God, Vader voor Altijd, Koning van de Vrede.'

1.6 *Kerstdroom*

Ik heb een hele mooie droom
van heel veel lichtjes in een boom
met ballen, slingers en een piek.
Ik droom van vrede overal
en van een lichtfeest bovenal,
van lachen, van zingen en muziek.

Ik heb een hele mooie droom
van heel veel mensen om een boom,
die zingen: 'Vrede is met jou!'
Ik droom van vrede over grenzen,
vrede tussen alle mensen.
Een mooie plek voor mij en jou.

1.7 VRAGENSTELLER

Waarom worden mensen elk jaar toch weer door het kerstverhaal aangetrokken en zoeken ze hiervoor in de kerstnacht anderen op? De kinderen zongen over een mooie droom, maar is het niet een bedrieglijke droom? Is het niet verstandiger je geen illusies te maken?

1.8 VERTELLER

In deze onzekere tijd zou die gedachte zomaar bij een mens kunnen opkomen. Maar wie ophoudt met dromen, met verlangen, wordt leeg vanbinnen. Je leeft dan nergens meer vanuit en je leeft nergens meer naartoe. Daarom vertellen mensen elkaar elk jaar het kerstverhaal, wij ook. Het is beeldtaal, een uiting van het diepe verlangen naar vrede. Het gaat er niet om of het ook werkelijk zo gegaan is, maar wat het ons vandaag te zeggen heeft. In al zijn kwetsbaarheid wordt dat eeuwenoude verlangen naar vrede in die geboorte van het kind zichtbaar voor de wereld, voor u, voor jou, voor mij.

Daarom komen we vanavond samen. Om het kerstfeest, het vredesfeest te vieren, want ‘ongeacht dreiging is gebleven de ster die haar fonkelend licht verspreidt’. Laten we naar het kerstverhaal luisteren.

1.9 In die tijd werd een bevel van keizer Augustus bekendgemaakt. Hij wilde alle inwoners van het Romeinse rijk laten tellen. Het was de eerste keer dat dit gebeurde. Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen bijna alle mensen op reis.

Ook Jozef moest op reis. Samen met Maria ging hij van Nazaret in Galilea naar Betlehem in Judea, want daar kwam zijn verre voorvader, koning David vandaan. Maria zou met Jozef gaan trouwen en ze was zwanger.

Toen ze in Betlehem kwamen, was er in geen enkele herberg meer plaats om te slapen. Ze vonden een plek in een stal en daar werd het kind geboren, een jongen. Maria wikkelde hem in een doek en legde hem in een voerbak van de dieren. Die nacht waren er herders in de buurt van Betlehem. Ze pasten op hun schapen. Opeens stond er een engel tussen de herders en een goddelijk licht straalde om hen heen. De herders werden bang. Maar de engel zei: “Jullie hoeven niet bang te zijn, want ik breng jullie goed nieuws. Het hele volk zal daar blij mee zijn. Vandaag is in Betlehem, de stad van David, jullie redder geboren. En zo kunnen jullie hem herkennen: het kind ligt in een voerbak en is in een doek gewikkeld.” En plotseling was er bij de engel een hele groep engelen. Ze zeiden: “Alle eer aan God en vrede op aarde voor alle mensen.” De herders zeiden tegen elkaar: “Kom, we gaan naar Betlehem. Want ons is verteld wat er gebeurd is. Laten we gaan kijken.”

Zo vonden ze in Betlehem de ouders en het kind. Toen ze het kind in de voerbak zagen, vertelden ze wat de engel over hem gezegd had. Iedereen die het hoorde, was verbaasd over het verhaal van de herders. Maria probeerde te begrijpen wat het betekende. Ze bleef nadenken over wat de herders gezegd hadden.

Niet lang daarna kwamen er ook drie wijze mannen uit een ver land. Onderweg hadden zij een heldere ster gezien, die hun de weg wees. De ster bleef staan boven de plaats waar het kind was. De wijze mannen gingen naar binnen. Daar zagen ze het kind bij zijn moeder Maria. Ze knielden neer en eerden hem. En ze gaven hem de dure geschenken die ze hadden meegebracht: goud, wierook en mirre. Daarna reisden ze weer naar huis.

1.10 *Zo klein, zo groots*

Zo stil, zo teer,
in een verwachtingsvolle sfeer,
zo pril en zonder smet:
dit kind van Nazaret.

Zo licht, zo klaar,
als een opmerkelijk gebaar,
verstild, alleen voor hem:
de ster van Betlehem.

Zo echt, zo puur,
zo inspirerend en vol vuur,
een licht in duist're nacht:
de boodschap die hij bracht.

Zo klein, zo groots,
zo onmiskenbaar en zo broos,
zo ver en zo nabij:
dit werk voor jou en mij.

1.11 Natuurlijk wil het kerstverhaal ons niet zeggen dat het allemaal vanzelf goed komt met de wereld, met ons. Integendeel, we beseffen maar al te goed dat voor vrede steeds weer mensen gevraagd worden. Zoals 2000 jaar geleden ‘die bewogen bewakers in ‘t veld’, wier namen nooit beschreven werden, maar die onbevungen het levenslicht opzochten. Zoals vandaag gewone, feilbare mensen zoals jij, u en ik zich van binnenuit geroepen voelen om in de eigen omgeving te werken aan vrede en menswaardigheid.

1.12 Ook in onze recente geschiedenis zijn er voorbeelden van mensen die de vrede bleven nastreven onder soms barre omstandigheden. Dit jaar herdachten we dat er 75 jaar geleden een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog. Onnoemlijk veel soldaten uit Noord-Amerika, Australië en Europa hebben toen hun leven gegeven voor de vrijheid. Vaak jonge mensen die hun puberteit nog maar nauwelijks waren ontgroeid. Eind januari was het ook 75 jaar geleden dat concentratiekamp Auschwitz werd bevrijd. Bij de herdenking legde de drieënnegentigjarige Marian Turski uit dat ‘Auschwitz niet uit de lucht kwam vallen’. Hij schetste het klimaat voorafgaand aan de Holocaust, waarin iedereen langzaam maar zeker gewend raakte aan de discriminatie van Joden en andere minderheden. Hij citeerde een vriend van hem die vindt dat er aan de tien geboden een elfde moet worden toegevoegd: ‘Wees waakzaam, word niet onverschillig.’

1.13 Het gaat hierbij om het vermogen elke gedachte van uitsluiting ten aanzien van welk medemens ook, vroeg te herkennen en tegen te gaan. Vervolging begint sluipend met een wij-zij-denken en een ‘wij zijn beter’. Daar waar je jezelf niet meer in de ander herkent, begint de ellende. Het ontwricht de samenleving, laat diepe wonden na en trekt een wissel op de toekomst. Allesbepalend is daarom hoe en waarmee jij jouw mens- en wereldbeeld voedt.

Mijn gedachten op papier

1.14 *Vredesperspectief*

‘t Verlangen naar de wereldvrede,
naar evenwicht en harmonie,
ligt in de diepte van het menszijn,
het spreekt wanneer ik chaos zie.

Het spreekt als ik in veler ogen
de noden van de wereld lees,
maar ook nog hoop, geloof en liefde
als tegenwicht voor pijn en vrees.

Ze komen voort uit het vertrouwen
in God, de creatieve kracht,
die al wat is, ook alle mensen
met hun cultuur, heeft voortgebracht.

Van welke kleur, van welke afkomst,
in de oergrond zijn ze allen één.
Wie dat ontdekt heeft, die zal bouwen
aan ‘t huis van vrede, steen voor steen.

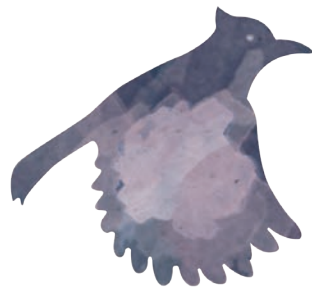
1.15 Delen we niet allemaal de eeuwenoude droom van vrede? Ooit in mijn leven werd mijn ziel erdoor geraakt en voelde ik meer dan dat ik wist dat dit de moeite waard was om voor te leven. Sindsdien toets ik mijn keuzes aan dat ideaal. Ik wil graag duurzaam met mijn relaties omgaan. Ik wil mijn medemensen als een waardevolle uiting van schepping zien. Ik wil werken aan toekomst en leven ten dienste in plaats van ten koste van de aarde en haar bewoners. Zo geef ik mijn leven betekenis.

1.16 Het is goed me te realiseren dat in ieder van ons, ook in mij het hoogste huist, maar ook het laagste. Als ik daarvan doordrongen ben, kan ik er bewust voor kiezen niet aan het primitieve, het mensonwaardige toe te geven, maar me te richten op het bouwende, op wat het menszijn verhoogt. Dat brengt me tot de hartenkreet: nooit meer oorlog, nooit meer uitsluiting! En dat is anno 2020 geen loos verlangen. In mei leidde een gewelddadige arrestatie van een Afro-Amerikaanse man in Minneapolis ter plekke tot zijn dood. De schokkende tv-beelden gingen de wereld over en leidden tot een storm van protesten en demonstraties. George Floyd was het slachtoffer en de aanleiding, maar op heel veel plekken in de wereld klonk een breed gedragen protest van zwart en wit, van jong en oud tegen racisme en discriminatie.

1.17 Ook in Nederland zijn er nog steeds veel mensen die dagelijks met racisme te maken hebben. Dat doet een indringend appel op ons ideaal, ons geloof. Een appel dat we niet kunnen en ook niet mogen negeren. Durven we op te staan, onze stem te laten horen als genootschap, maar in de eerste plaats als mens? Durf ik nog te zeggen waar het op staat? Dat vereist moed want het kan heel lastig en spannend zijn om je uit te spreken en soms sta je dan alleen. Mensen zijn gelijkwaardig ongeacht afkomst, ras, levensovertuiging, politieke gezindheid, seksuele voorkeur of geslacht. Als ik mijn geloof in die gelijkwaardigheid in de praktijk breng, krijgt solidariteit handen en voeten.

1.18

In het boek *De zin van het leven* vraagt Fokke Obbema aan iedereen die hij interviewt: ‘Wat is de zin van ons leven?’ Predikante Claartje Kruijff antwoordt daarop: ‘Waar ik achter gekomen ben is dat ik, die als verbindende schakel in een groter verband wil leven, er wel degelijk toe doe en er mag zijn, ook al ben ik verder niet zo belangrijk. Voor iedereen is de zin van zijn of haar leven anders omdat we allemaal uniek zijn, maar ik denk wel dat we allemaal als die verbindende, betekenisvolle schakel in een groter geheel functioneren.’

1.19 *Een beetje betere wereld*

In ons hectisch dagelijks leven,
waar eenieder heel veel moet,
vergeet je soms weleens te kijken,
naar wat er werkelijk toe doet.

Je neemt je voor bewust te leven,
maar dat lukt niet altijd goed,
en om te doen wat je zou willen,
mis je soms de moed.

Als wij met z'n allen,
elke dag een beetje meer,
elkaar proberen te helpen,
dan verbetert vast de sfeer.
Als wij ons wat meer bedenken
wat er goed is voor 't geheel,
in plaats van in het leven
alleen maar om onszelf te geven,
wordt de wereld beter,
elke dag een beetje meer.

Er zijn soms situaties
die bezorgen je veel pijn,
en dan zijn er steeds weer mensen
die er altijd voor je zijn.

Een klopje op je schouder,
of een duwtje in de rug,
dat heb je soms zo nodig,
dan keert je zelfvertrouwen terug.

2.1 VRAGENSTELLER

Onze generatie is in vrijheid en welvaart opgegroeid. Die welvaart zorgt ervoor dat het onderwijs ons ongelooflijk veel mogelijkheden biedt om ons te ontwikkelen en te kiezen voor een studierichting die bij ons past, waarin we voldoening kunnen vinden. Het lijkt zo gewoon, maar hoelang kennen we dit al?

2.2 VERTELLER

Na de Tweede Wereldoorlog brak er voor een deel van de wereld inderdaad een tijd aan van vrijheid, wederopbouw en later ook welvaart. Een duur gekochte vrijheid. Jullie generatie kent niet anders en dan bestaat het risico dat je de vrijheid en vrede vanzelfsprekend gaat vinden en dat je de prijs vergeet, die er voor vrijheid en vrede betaald is. Het is een blijvende taak van volwassenen, ouders en opvoeders om de waarde van vrijheid door te geven aan jullie en de komende generaties. Daarom spreekt mij het nationale herdenkingsmonument *Levenslicht* van kunstenaar Daan Roosegaarde zo aan. Laten we kijken hoe de kunstenaar zijn ontwerp toelicht.

2.3 *Filmfragment Levenslicht*

2.4 Vrijheid is kwetsbaar en het herdenken hiervan krijgt betekenis als we het koppelen aan onze toekomst, vindt Roosegaarde. Waar kan ik vandaag en morgen zelf aan werken? Er is best veel mogelijk. Zo is bijvoorbeeld een helder bewustzijn nodig om een goed evenwicht te vinden tussen mijn eigen vrijheid en die van de ander. Wij kennen in ons land de vrijheid van meningsuiting, een essentieel en fundamenteel recht voor hoe we met elkaar samenleven. Het is wijs én nodig dat recht behoedzaam toe te passen. Dat is een vrijwillige beperking, maar dát is het wezen van beschaving: erkenning dat persoonlijke vrijheid wordt begrensd door vrijheden van de ander.

2.5 *Duurzame vrijheid*

De vrijheid is een kostbaar pand
voor ieder volk, voor ieder land;
maar hoe verhoudt mijn vrijheidswens
zich tot die van mijn medemens?

Hoe kan er ruimte zijn voor jou én mij?
Hoe komt een mens van 'ik' naar 'wij'?
Hoe kan de vrijheid duurzaam zijn,
als je niet sámen vrij kunt zijn?

Wat ware vrijheid nodig heeft,
is de erkenning dat je leeft
dankzij het wonder, dat je voelt
in wat uit liefde wordt bedoeld.

En deze liefde leeft in iedereen,
zij maakt je vrij, zij maakt ons één.
Als zij zich toont uit jou en mij,
dan kan er duurzaam vrijheid zijn.

Het lijkt een tegenstrijdigheid,
zo'n vrijheid in verbondenheid,
maar wie de brug steeds weer kan slaan,
die zal zijn weg in vrijheid gaan.

GA SAMEN IN GESPREK

Bekijk met anderen onderstaande uitspraken.
Ze zijn gebaseerd op het lied *Duurzame vrijheid*.
Leg uit welke je aanspreekt en waarom.
Kies ook een uitspraak die niet zo bij je past.
Wat zou de schrijver ermee bedoeld hebben?

Als mens moet je van
'ik' naar 'wij' komen

Wat vrijheid nodig heeft,
is de erkenning dat je leeft
dankzij het wonder dat je voelt

Verbondenheid
leidt tot vrijheid

Vrijheid is
kostbaar voor
iedereen

Vrijheid is pas
duurzaam als je
samen vrij bent

Liefde maakt je vrij,
zij maakt ons één

2.6 Dit jaar ontdekten we opnieuw hoe kostbaar onze vrijheid is. Wat leert het ons?

2.7 *Film Uitingen van solidariteit*

2.8 Onze solidariteit nam toe, mensen hielpen of bemoedigden elkaar. De vraag is hoe solidariteit omgezet kan worden in blijvende, gezonde en veerkrachtige vormen van samenleven. U, jij en ik moeten nu al nadenken over wat we in een komende periode gaan doen. In elke tijd, ook nu ontstaat een nieuwe werkelijkheid. Wellicht moeten we een stukje van onze welvaart inleveren voor een betere toekomst voor onszelf en voor de komende generaties. Dat is best spannend. Zijn we lenig genoeg om in die ontwikkeling mee te bewegen? Het zou immers jammer zijn als de positieve veranderingen tijdelijk en marginaal blijken te zijn.

2.9 *Iemand uit de gemeenschap kan hier zijn eigen gevoel en gedachten verwoorden.*

2.10 Verantwoordelijkheid staat nooit op zichzelf. Immers, zonder verwondering wordt deze tot botte plicht. Zonder verbondenheid blijft zij zonder doel of actie. Zonder vertrouwen is ze te groot en maakt ze ons angstig. Waarmee kan ik mijn verantwoordelijkheid voeden? Onze grondslag biedt perspectief: ik kan de verantwoordelijkheid niet afschuiven op een autoriteit, op God als een macht buiten ons. Nee, ik voel me deel van de schepping en besef dat God alleen door mensen, door mij handen en voeten en vooral een hart kan krijgen. Dan ontstaat er een verantwoordelijkheidsgevoel van binnenuit, dat mij tot aandachtig leven aanzet: door met mijn vriendschap en compassie ruimhartig te investeren in verhoudingen die standhouden, duurzaam zijn. Door, soms tegen de verdrukking in, betrouwbaar te zijn. Door in verdrietige of teleurstellende situaties een verbindend geluid te laten horen. Door niet tegenover elkaar, maar naast elkaar te gaan staan.

2.11

Daarmee stellen we onszelf hoge ethische doelen, maar diep in ons hart geloven en weten we dat we het kunnen. Het is een kwestie van liefde, het is een kwestie van durven, het is een kwestie van doen. De waarde van onze uniciteit ligt in de verbinding met een groter geheel. In deze verbinding, die landsgrenzen overschrijdt en die ook over de grenzen van onze levenstijd heengaat, kunnen u en ik iets toevoegen. Omdat we zijn wie we zijn, met alle schoonheid en alle klunzigheid van ons menszijn. Dat vraagt een vast geloof én het oppakken van onze verantwoordelijkheid om te werken aan een wereld waar plaats is voor ieder kind, ieder mens. Het vraagt dankbaarheid voor vrijheid en vrede én daar wijs mee omgaan. Het vraagt vertrouwen én moed.

2.12 *Gods liefdestegenwoordigheid*

Gods liefdestegenwoordigheid te brengen waar ik ben,
dat diep verlangen leeft in mij sinds ik mijn roeping ken.
Ik weet mij verantwoordelijk, van levenstaak bewust,
en voel me nu van binnenuit met krachten toegerust.
Betonen God als liefdemacht, iets anders wil ik niet.
Want liefde wordt tot werk'lijkheid als 'k haar een woning bied.

3.1 VRAGENSTELLER

Betonen God als liefdemacht, iets anders wil ik niet'... Is dat niet hoog gegrepen? Hoe zit het met mijn idealen? Die heb ik wel, al twijfel ik soms door wat ik om me heen zie en door wat ik in de krant lees. Soms betrap ik me erop dat ik meer over mijn idealen blijf nadenken dan dat ik ze volg ... Er is zoveel wat ons jongeren bezighoudt. Op sociale media delen we dat voortdurend met anderen. Daar wekken we de schijn dat iedereen perfect is. Alles gaat goed, iedereen ziet er stralend uit en is gelukkig. Perfect lijkt de norm geworden. De druk die we onszelf hiermee opleggen, is groot. Mezelf aanpassen aan anderen om geaccepteerd te worden betekent dat ik me anders voordoe dan ik ben. Mijn verlangen om mezelf te zijn staat dan lijnrecht tegenover het verlangen om ergens bij te horen. Hoe moet ik daar nu mee omgaan?

3.2 VERTELLER

Ik geloof dat ieder mens uniek is en mooi op zijn manier. Dat jij, door jezelf te zijn, juist iets unieks toevoegt aan je vriendenkring, aan de wereld om je heen. Maar ik heb ook ervaren dat het een hele weg kan zijn om dit te ontdekken en te accepteren. In elk geval doen jij en ik iedere dag ervaringen, levenslessen en wijsheden op. Zouden die ons kunnen helpen? In de loop der jaren ben ik gaan beseffen dat het een wonder is dat jij en ik er zijn, dat de ander er is en dat we deel zijn van een groter geheel. Ondanks alle kennis van geleerden blijft het leven, dat groter geheel, een niet te bevatten mysterie. Dezelfde atomen en moleculen waaruit de mens is opgebouwd vinden we ook terug tussen de sterren, in uitgestrekte gaswolken. Zo zijn wij één met de kosmos, deel van de schepping. Als je dat beseft geeft het je kracht, levenskracht.*

3.3 *Dat ik besta*

Als ik 's avonds in het donker
naar de sterren sta te turen,
word ik altijd stil vanbinnen
en dat kan wel uren duren.
Is er leven rond die held're ster?
Tja, dat weet ik niet; 't is heel erg ver.

Wonderlijk hoe al die zonnen
'zomaar' aan de hemel prijken,
en ik sta me te verbazen
dat ik er ook naar kan kijken.
Stil en ook verrast denk ik dan: ja,
wat een wonder toch, dat ik besta!

Mijn gedachten op papier

3.4 Het leven en jezelf als een wonder te zien haalt je weg uit de prestatiewereld. Het helpt je om vreugde, geluk en dankbaarheid te ervaren, om je idealen ontspannen na te streven. Om zo het leven van alledag te vieren. Ik probeer er een levenshouding van te maken om vanuit het wonder dat ik er ben het goede in mezelf en in de ander te zien en te waarderen. We hechten waarde aan het eigene en verrassende van ieder mens. Maar we zijn niet perfect. Laten we ons best doen om de meest aangename, meest vooruitstrevende, mooiste versie van onszelf te zijn of opnieuw te worden. Daarbij willen we met warmte openstaan voor de imperfectie van de ander. Zo leren we van elkaar en hebben we compassie met de ander en met onszelf.

3.5 *En de vogels vliegen ...*

Hoeveel stemmen gaan er
in een lucifersdoosje
en hoe sterk is een madeliefje
dat door het asfalt groeit?

Hoe grenzeloos is de oneindigheid,
hoelang duurt de eeuwigheid
en hoe ver is de afstand tussen jou en mij?

Hoeveel kracht heeft een relatie
en hoe aanstekelijk is de liefde?

Hoe onzichtbaar is een virus
en hoe groot is de kennis van mensen?

Wat stellen macht en ego voor
in vergelijking met een micro-organisme?

Laat liefde voor elkaar net zo besmettelijk zijn
als een virus.

Gedragen door hoop, vastberadenheid en troost,
verrast door creativiteit en solidariteit,
verblijd door empathie en menselijke warmte
worden we omringd door wonderen en vragen.

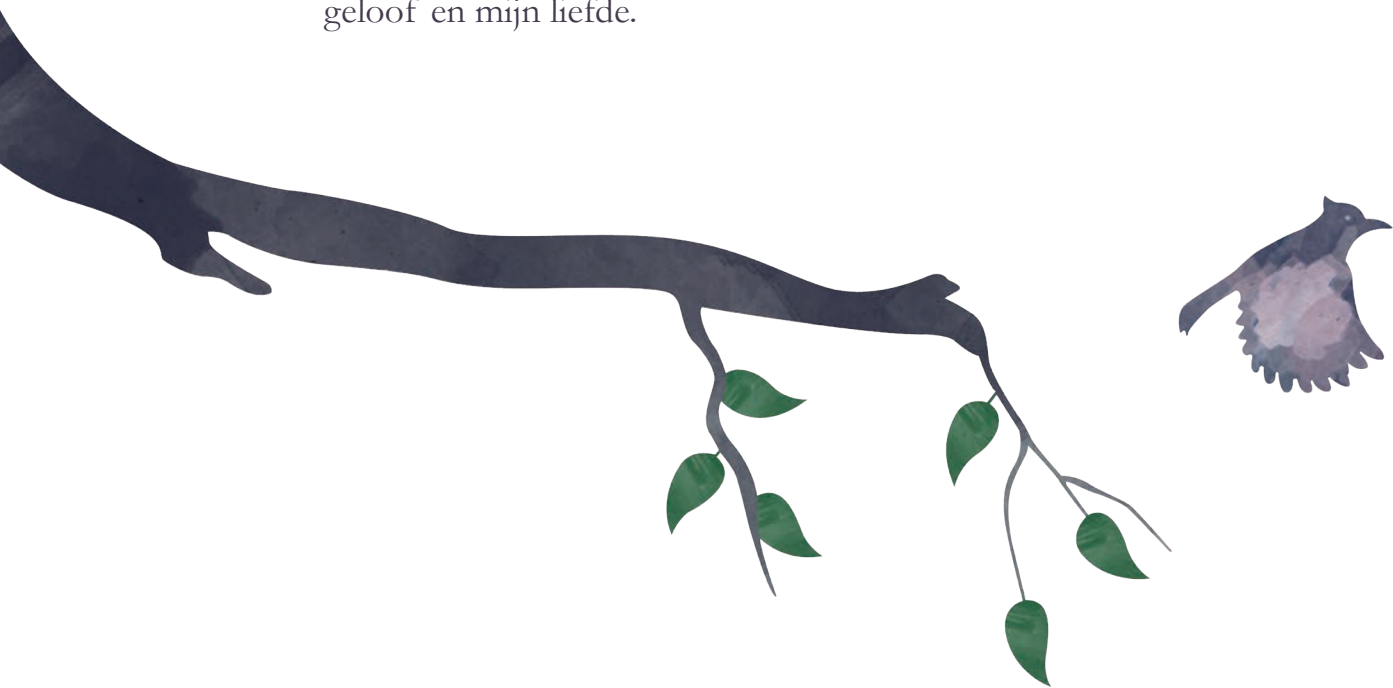
Verwonder je dus en stel vragen,
je wereld zal er alleen maar mooier van worden.

MAAK EEN DOOSJE VOL VRAGEN

‘Hoeveel stemmen
gaan er in een lucifersdoosje?’
is een van de vele vragen in
het gedicht dat eindigt met:
‘Verwonder je dus en stel vragen,
je wereld zal er alleen maar
mooier van worden.’

Neem een lucifersdoosje en versier het
naar eigen inzicht. Schrijf jouw vragen of
gedachten op kleine papiertjes. Doe ze in
het doosje en open het op enig moment met
vrienden. Op 31 december, in juni, met kerst of ...

3.6 John Lennon zong ooit *'Life is what happens to you while you're busy making other plans'*. Als het leven anders gaat dan je gepland hebt, hoeft dat je er niet van te weerhouden om toch plannen te blijven maken. In ons leven kan er teleurstelling zijn, onvrede, zorg om gezondheid, je relatie, je baan of zijn er verwachtingen die niet uitkomen. Wat vraagt het dan soms veel veerkracht en volharding om staande te blijven, door te gaan, te blijven hopen. Er wordt dan een sterk appel gedaan op mijn vertrouwen, mijn geloof en mijn liefde.

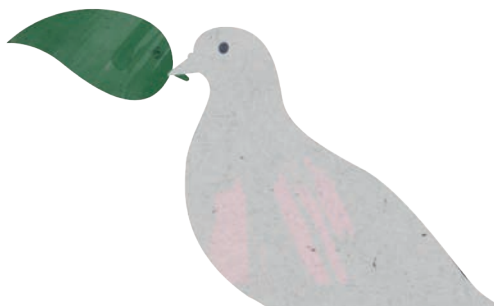

3.7 *Luid de klokken*

Luid de klokken die nog kunnen luiden.
Vergeet je zogenaamd perfecte plaatje,
want in alles zit een barst en juist
daar komt het licht naar binnen.

3.8 Zo luidt de kern van dit lied van Leonard Cohen. Het gaat over het accepteren van je onvolkomenheden in plaats van die te bestrijden. In alles zit ergens wel een barst. Een barst die voor jou net zo karaktervormend is als de kwaliteiten die je in huis hebt. Juist wanneer je je eigen onvolmaaktheid en die van anderen aanvaardt, kun je groeien en de verbinding met anderen aangaan.

3.9 In het boek *Over muren heen, een hoopvolle briefwisseling* schrijven moslima Oumaima Al Abdellaoui en rabbijn Lody van de Kamp elkaar over hun werelden. Wat hen verbindt, is de wil om elkaar en elkaars achtergrond beter te leren kennen. Om te laten zien dat denken en spreken in wij en zij, of het klakkeloos overnemen van stereotyperingen ons niet verder brengt. Beiden zoeken ze naar verbinding, maar schromen niet de scheidslijnen aan te geven. Hun brieven gaan over hun leefwereld en godsdienst, over Israël en Palestina, over feminisme en vreemdelingen, over successen en dieptepunten in hun leven. Lody schrijft in zijn laatste brief: ‘Oumaima, jij en ik hebben samen een jaar lang door elkaars werelden gereisd. We leerden elkaar en elkaars culturen kennen in plaats van uitsluiten, respecteren in plaats van apart zetten. Laten wij en velen met ons op deze manier verder gaan.’

3.10

Door samen te leven, spiegel je jezelf aan anderen. Maar ik vergeet nogal eens dat mijn ervaringen heel anders kunnen zijn dan die van een ander. En dat ik daardoor dingen soms anders zie. Daarom wil ik mijn waarheden regelmatig overdenken. Soms twijfel ik aan de impact die ik heb. Wat kan ik doen aan die betere wereld voor alle (!) mensen? Aan een leefbare aarde die er niet is ten dienste van de mens, maar waarop de mens - en ik dus ook - te gast mag zijn. Hoogleraar Psychologie en Zingeving Hans Alma schrijft in haar boek *Het verlangen naar zin* over God als 'een dialoog voeren met de stem van het mogelijke'. Ik merk dat als ik weer in mogelijkheden denk, mijn twijfel vaak weer behapbaar wordt. Geloven is voor mij het proces van geworteld zijn in en gevoed worden door vertrouwen en realiteit.

3.11 *Mijn geloof*

Trots het lijden door de tijden
en het donker van de nacht
houd ik hoop en godsvertrouwen
in de eeuw'ge Liefdemacht.

Ik geloof dat liefde zal winnen,
daar de mens haar in zich draagt.
Als hij meer bewust gaat leven,
't licht der liefde in hem daagt,
dan groeit ook een samenleving
die door eerbied wordt geschraagd.

Daarop bouw ik vol vertrouwen,
zo ervaar ik sterk Gods kracht,
mijn geloof ligt vast verankerd
in de wond're Levensmacht.

Ook al moet de mens doorleven
dat hij soms door 't donker gaat,
toch ontplooit zich 't godd'lijk leven
als het duister wordt verdreven:
gloort een nieuwe dageraad.

3.12

Bereiken we dan ooit een wereld zonder vergaande problemen, zonder geweld? Nee, dat is een utopie. Maar in de afgelopen tijd hebben we wel kunnen zien, hoe mensen elkaar in moeilijke omstandigheden bijstonden, een sprankje licht gaven. Denk alleen maar aan de inzet en dapperheid van de mensen uit de gezondheidszorg, de vele individuele initiatieven in onze samenleving en de initiatieven in de gemeenschap om elkaar nabij te zijn. Elk mens kan vrede brengen. De kracht en de waarde van het goede nemen immers niet af wanneer er geweld en onverschilligheid zijn. Integendeel zelfs. Met alles wat iets toevoegt aan hoop, geloof en liefde, dragen we bij aan een menswaardige wereld voor onszelf en de ander. Als we daaraan blijven bijdragen, in het volle besef dat er nooit een ideale wereld zal zijn, stromen hoop, geloof en liefde de samenleving in.

3.13 *Sterren en Wijzen*

mensen gevraagd
die het kind willen zoeken
gevlucht of vermist
of gewikkeld in doeken

mensen gevraagd
die als herders en wijzen
naar engelen luisteren
en op sterren gaan reizen

mensen gevraagd
die het licht laten schijnen
die hun vuur van verlangen
nooit laten verdwijnen

mensen gevraagd
die nekken uitsteken
met oude systemen
en macht durven breken

mensen gevraagd
die steeds willen delen
hun droom dat de wereld
ooit eens zal helen

mensen gevraagd
die met dat verhaal
trouw willen blijven
aan hun ideaal

COLOFON

Samenstelling: Henk Canten, Mieke Onderstal

Redactieraad: Monique van Strien-van Milaan, Bert Wiegman, Nanda Ziere, Jan Zwart

Vormgeving: Rimme van de Coolwijk

Illustraties: Nina Mertz - Javornik Productions

Drukwerk: Tromp Print & Packaging, Rotterdam

Uitgever: Apostolisch Genootschap, Postbus 116, 3740 AC Baarn

Copyright: ©2020 Apostolisch Genootschap

VERWIJZINGEN

- 1.1 Animatiefilm met illustraties van Nina Mertz, gemonteerd door Javornik Productions
- 1.2 Gedicht *Kerstnacht* van Minke Zwaan uit *Wilde bloemen*, Kontrast, 2002
- 1.3 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 10, 2020: *Juist nu geloven en werken*
- 1.4 Onder meer vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 19, 2020: *Herbezinnen, telkens weer*
- 1.5 Uit *de Bijbel in gewone taal*: Jesaja 9:5, Nederlands Bijbelgenootschap, 2014
- 1.6 Lied *Kerstdroom*, Apostolisch Genootschap, tekst: Martin Jagt, componist: Tobias Bethlehem
- 1.7 Vrij naar *Midden in de winternacht*, een verhaal uit het boekje *De geboorte van J.C. en andere kerstverhalen* van Nico ter Linden, Balans, 2012
- 1.8 Vrij naar *Midden in de winternacht*, een verhaal uit het boekje *De geboorte van J.C. en andere kerstverhalen* van Nico ter Linden, Balans, 2012
- 1.9 Vrij naar het kerstverhaal volgens Lucas en Mattheüs uit *de Bijbel in gewone taal*, Nederlands Bijbelgenootschap, 2014
- 1.10 Lied *Zo klein, zo groots*, Apostolisch Genootschap, tekst: Hans Reinold, componist: Raymond Stoop
- 1.11 Zie ook *Midden in de winternacht*, een verhaal uit het boekje *De geboorte van J.C. en andere kerstverhalen* van Nico ter Linden, Balans, 2012 en zie ook Kerstdeclamatorium 2003, *De kracht van het gewone*, 4.1.
- 1.12 Zie bijvoorbeeld: bit.ly/weesnietonverschillig
- 1.13 Zie weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 5, 2020: *Dat blijft bestaan wat in liefde is gedaan*

- 1.14 Lied *Vredesperspectief*, Apostolisch Genootschap, tekst: Jan Willekers en Minke Slok-Zwaan, componist: Raymond Stoop
- 1.15 Zie weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 7, 2019: *Dromen met open ogen*
- 1.16 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 5, 2020: *Dat blijft bestaan wat in liefde is gedaan*
Zie ook blz. 19 van Grondslag in perspectief
- 1.17 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 5, 2020: *Dat blijft bestaan wat in liefde is gedaan*
- 1.18 Zie het boek *De zin van het leven - gesprekken over de essentie* van ons bestaan van Fokke Obbema, Atlas Contact, 2019
- 1.19 Lied *Een beetje betere wereld*, Apostolisch Genootschap, tekst: André van de Lagemaat en Suzette Demeijer, componist: André van de Lagemaat
- 2.2 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 24, 2019: *Laten we geloven*
- 2.3 Filmfragment *Levenslicht*: bit.ly/levenslicht
- 2.5 Lied *Duurzame vrijheid*, Apostolisch Genootschap, tekst: Hans Reinold naar een idee van W. Dullemond, componist: André van de Lagemaat
- 2.7 Film *Uitingen van solidariteit* door Steven Geldof met muziek van Racoon: *Shoes of lightning*
- 2.8 Zie weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 13, 2020: *Een nieuw normaal*
- 2.10 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 35, 2019: *Stoel van de toekomst*
- 2.11 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 35, 2019: *Stoel van de toekomst* en weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 24, 2019: *Laten we geloven*
- 2.12 Lied *Gods liefdestegenwoordigheid brengen*, Apostolisch Genootschap, tekst: Reinout Diehle op basis van een vroegere versie, componist: Jaap van der Meulen
- 3.1 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 15, 2019: *Moedig het verschil durven maken*
Zie ook Eva Spek in *De jonge denkers: Verbeelding aan de macht*
- 3.2 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 15, 2019: *Moedig het verschil durven maken* en weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 3, 2020: *Scheppingswerk*
* Citaat van Wubbo Ockels in zijn laatste interview.
- 3.3 Lied *Dat ik besta*, Apostolisch Genootschap, tekst: René Hamstra, componist: René Blom
- 3.4 Vrij naar weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 15, 2019: *Moedig het verschil durven maken*
- 3.5 Gedicht *En de vogels vliegen ...* van Chris Lindhout uit het CNV blad *Onderwijs*
- 3.6 Zie weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 20, 2013: *Een hoopvol perspectief*
- 3.7 Projectie met de tekst van Leonard Cohen: bit.ly/cohencrack
- 3.8 Vrij naar een tekst van Caspar Verhees
- 3.9 Het boek *Over de muren heen – een hoopvolle briefwisseling* van Lody van de Kamp en Oumaima Al Abdellaoui, Libris, 2019
- 3.10 Zie weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 22, 2020: *Een brief over mijn geloof*
- 3.11 Lied *Mijn geloof*, Apostolisch Genootschap, tekst: Reinout Diehle op basis van vroegere versie, componist: Jaap van der Meulen
- 3.12 Zie ook weekbrief Apostolisch Genootschap nummer 37, 2018: *Bewegen uit bewogenheid*
- 3.13 Gedicht *Sterren en Wijzen* van Evelijne Swinkels-Braaksma, uit *Honderdmaal een nieuwe dag*, GremLem, 2020

APOSTOLISCH
GENOOTSCHAP